

քին վրայ կը ծանրանար ու կը զսպէր զինքը :

Լուսնալու մօտ, հորիզոնը չիկակարմիր եւ րանգներով գունաւորուած էր հաղիւ, եւ անա էլ-Քաղզապ յանկարծ կը ցատը՝ րուսէն արթնցած : Միակ աչքը շուրջը պտտացուց, զէնքերը ու ձին փնտոց :

Դուրսը Նէտիմ արդէն անոր ձին պատրաստած կը սպասէ : Աւազակը մօտեցաւ երիտասարդին : Սակայն Նէտիմ, առանց անոր ժամանակ ձգելու երախտիքի ու չնորհակալութեան պարտքը կատարել, ասանկ խօսեցաւ .

— Է՛, էլ-Քաղզապ : Սէմրայի Շէյխ Ռաշիտին որդին եմ ես . . . հօրս վրէժն ամենու եւ լաճ՝ տարիէն աւելի զքեզ ի զուր փնտոցի : Թոշունի պէս եկար ինկար վրանս. գիշերը դաշտին տակ փռուած էիր, սակայն չլխորդի Նէտիմի վրանը հիւրասէր է . Աստուծոյ հիւրն էիր : հիւրընկալութեան օրէնքը ոտնակոխ չըրի : հիմա, հեծի՛ր, դնա՛ ազատ հեռացիր, ես իմ վրանէս չեմ շարժիր մինչեւ որ դիւրուան առաջին աստղը չփայլի — էլ-Քաղզապ՝ պալատորդի, հիւր Աստուծոյ, երթնա բարեա՛ւ . . .

Ահարկու աւազակը, անշարժ, կայծակէ զարնուածի պէս, անճոռնի աչքը Նէտիմի վրայ տընկած, կը նայի . . .

Նախազգացում թէ ճակատագիր : « Գիշերը դաշտին տակ փռուած էիր . . . » Աչքը շանթից եւ զէմքը դալկացաւ :

Առանց բառ մը արտասանելու, էլ-Քաղզապ իր ձիուն մօտեցաւ . . . Նէտիմ ասպանդակը մատուց անոր՝ եւ աւազակը ցատքեց հեծաւ, ու պապանձած, վարազարար՝ աչքը քոփեալ՝ հեռացաւ սրարչաւ առանց ետին իսկ նայելու :

* * *

Նէտիմ, ոտքի վրայ կայնած՝ մատակին մօտ, անոր հետ միասին աչուռնին արեւմուտքին տընկած, լոխն կը սպասեն : Արեւակը ապշած ու հմայուած՝ զանոնք դիտելով հորիզոնէն վար սահեցաւ անցաւ :

Երկնից կապոյտը սկսած է մթազնիլ, ա՛լ Նէտիմ գէպի վեր կը նայի, կը փնտէ . . .

Մահիկը տարտամ ու թափանցիկ հաղիւ հաղ երեւցաւ, Նէտիմ ձեռքը դաշտին տարաւ ու կրկին նայեցաւ սրածայր այն մահիկին որ ներշնչած է Արաբին իր դաշտին կոր ձեւը, չըրթնի միմուռնի մը ունեցան, աղօթք մը վեր թռաւ, ու աստղ մը փնտոց . . . պահ մը եւս . . . մատակը, ականջները ցցած, աչքը հրա-

վառ, պոչը կամար ու ծփուն, նշանի մը կը սպասէ : Անա թարթիչ մը, ցոլ մը, կարկաջներ, անա՛ իրիկնատաղը, ու Նէտիմ սանձը մատակին ընազդին ձգեց . . . տրոխ մը, հովու ձայն մը . . . ու անհետացան :

.

Ատեններ անցած են :

Թեւերը կախ՝ տիրադէմ ու անշարժ, Շէյխին այրին կը սպասէ : Սէմրայի ցեղը հաւաքուած, ձեռքը ճակտին, հորիզոնին պէջ կը նայի :

Թանկարժ անապատին անդունդքէն կէտ մը կը ծնի, հեռզնեւտէ կը խոշորնայ, ամսի փոշի մը կ'ուռի, կը թաւալի, կը մերձենայ, սրարչաւ ձիաւոր մը միջոցը կը լափէ . Նէտիմն է :

Վրէժի խուզակը նիզակածօճ կը տրոփէ, տէգին ծայրը գլուխ մը գամած . էլ-Քաղզապին գլուխը . . .

Սէմրայի Արաբները իսկոյն ճանչցան իրենց չէյխորդին . ուժգին դոչեր, խնդութեան ազադակներ թնդացուցին վրանաստանը :

Նէտիմ, յաղթանակ, գլուխը բարձր, մատակէն վար ցատքեց .

— Անա՛, մայր իմ՛, ըսաւ .

Եւ աւաղին մէջ ուժգին խրեց նիզակը որուն ճօճումէն ծայրի ցցուած գլուխը գլորեցաւ ընկաւ գետին :

Մայրը սրտին վրայ երկայն սեղմոց իր Նէտիմը :

Նոյն օրն իսկ, էլ-Քաղզապին գլուխը Շէյխին ոտքերուն ներքեւ թաղուեցաւ, եւ Ռաշիտի ոսկերքը գերեզմանին մէջ ցնծացին :

Բարիգ

ՄԻՐ-ԵՐՈ

ԿԱՐՄԻՐ ԶԱՂԱՑԻԸ

— — —

Արձակ քերթուած

— — —

Տխուր նախադասութիւններ իրենց սեւ պարովը գլուխս կը դարձնէին եւ թաղածալի ներշնչումներու մէջ հողիս առկախուած՝ պատրանքի աշխարհներու ծոցը կը մղուէի :

Ամէն բան սեւ էր հոն . չըլիկներու երամի նմանոր քաղցր հողիներ կը սահէին միջոցին

մէջ, լացող երգեր կը լսէի շուրջս, և այրող սրտերու հոտ մը մութնս մէջ կը թանձրանար։ Սրտի արտինքն կը թնդային հոն եւ արեւիկի եղանակ մը կը շինէին որ բուսերու լացին կը նըմանէր։ պատահաւ մը սեւ եղած էի եւ ալ, անհուն աղջամուղջին փակած որ ամբողջ միջոցին կը տրեթէր։

Կը թափառէինք այսպէս, եւ ա'լ գրեթէ մութը չէինք զգար։ անոր խորութիւններուն մէջ հակա շինուածքներ իրենց օգային կառուցումը կը բարձրացնէին եւ անոնց մէջէն կ'անցնէինք առանց արգիլող էջտի մը հանդիպելու։ Մթնոլորտային ձծծիւն մը մեր գնացքը կը վարէր, որ ա'լ պար մը կ'ըլլար, խնդ, միօրինակ պար մը խրաբու կապուած ստուերի պատառներու։ Եւ այսպէս իրարմէ քաշքշուած կը դառնայինք բանի մը շուրջը յուսահատեցուցիչ տենդով, յիմար, անդիտակից։

Պաղ լոյս մը իր ցոլքը ձգեց միջոցին մէջ. եւ կանգնեցաւ մեր աչքին առջեւ կարմիր ջաղացքը որ կը դառնար։

Հսկայ ջաղացք մըն էր ասիկա, որուն գագաթը ստուերներու մէջ կը կորսուէր, կը դառնար շարունակ եւ ամէն մէկ անցքին կը լսուէր ճթրտուք իր անտեսանելի անխիւն որ երկայն հեծիւնով մը կը վերջանար արահապազին մէջ։ Կարմիր արիւնը կը հոսէր ամէն կողմէն, կարծես զանգուածին բոլոր ծակօրէնքներէն ու կը ներկէր ջաղացքը որ ա'լ խառցած արիւնէ շինուած կը թուէր։

Հետուն ահաղին բերաններ կը բացուէին եւ իրենց այլանդակ քրքիշով կը պատասխանէին ջաղացքին խորէն ելած հեծկտանքներուն։

Ինչ կը մանրէին հոն, ինչ կը ձգմէին։

Մեր պարը աւելի տենդոտ էր հիմա, ու սառած ցոլքը հետզհետէ աւելի ուժով կը լուսաւորէր արհաւիրելի շինուածքը։

Այն տեսն տեսայ որ սրտեր կը նետէին անոր մէջը։

Կր նետէին, կը նետէին տարօրինակ արագութեամբ, այդ սեւցած ու ծակծկուած մաի կտորները, կը նետէին, շատերը խանձուած ու չատրէն գրեթէ ոչինչ մնալով։ Եւ քանի կը նետէին, այնքան սեւ հողիները կը շանային մեծ սուգին մէջ, եւ ձծծիւնը ա'լ կը թնդար, կը տրեթէր ամէն կողմէն արտաշնչուող լացերուն, ծիծաղներուն, երգերուն։

Ինչպէս ասոնք կը ձծծէ իմ էութիւնովս, ինչպէս անոնց ներարկումը դիւ հիւլէ առ հիւլէ կը քակէր։ ու կը նայէի սրտերուն, երբեմն դեռ

թարմ, կարմիր սրտերուն՝ որ ջաղացքին մէջ կը նետէին։

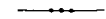
Յանկարծ քամուելու պէս բան մը զգացի, տարտամ գոյութեանս անտարանալը կարծես, եւ սրտերուն մէջ նշմարելի իմ որ հոն կը նետէին Գեղազոյն յուզումով մը՝ սարսափած՝ շուրջս կը նայէի, երբ տեսայ Անոր աչքերը որ վերէն իրենց նայուածքով ջաղացքը կը վարէին։

Բարիկ

ԶԱՊԷԼ ԹՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՆԱՊԱՏԷՆ ԶԱՅՆ

ՄՈՍԿՈՒ ԼԵՍԽՄ

Շաբապաս, 5 հոկտ. 1898

Սիրելի բարեկամ,

Բարիկը մէջ հրատարակուելէք հանդէսի մը աշխատակցելու հրաւերը կ'ընես ինծի՝ որ գրեթէ երկու տարիէ ի վեր Գեղամի երկիրը կը բնակիմ, այն երկիրը ուր «Իսրայէլ կը բնակէր եղիպտոսի երկրին մէջ», Մէնգալէի լճին ու Սինայի լեռան միջեւ տարածուած անապատ...։ Ուստովանէ՛ որ հրաւերդ ո'րչափ զգուիչ, այնչափ զօժուարին է ինծի համար։ Բարեբաղդաբար այն անխոհեմ համարձակութիւնը զոր ունիմ եւ որուն շնորհիւ տասը տարիէ ի վեր կը գրեմ, այս անգամ ալ թեւ կուտայ ինծի առաջ նետուելու։

Մանաւանդ այժմ ինքզինքս աւելի զօրաւոր կը զգամ իմ անխոհեմ համարձակութեանս մէջ, որովհետեւ բաւական խաբխափումներ ետքը վերջապէս կրցայ իմաստասիրական գրութեան մը յանգրիլ Դիտելու, ջննելու եւ որոշում տալու համար գործիք մը ունիմ որ կը հաւատամ թէ անսխալական է. երջանկութիւն չէ՞ տաիկաւ Այո՛, բարեկամ, չեմիմ մըն եւմ հիմա... Եւ պիտի ըլլամ միջնչեւ ետքը։

Սողոմոնի Տաճարի մուտքին մօտ նստարան մը կար զոր Մոսապ յիւսիմ կ'անուանէին՝ այսինքն « ծաղր ընողներու » նստարանը։ Փարիսեցին կ'անցնէր այդ նստարանին ջովէն երեսը ծածկելով, Սաղուկեցին արհամարհոտ նայուածք մը կը նետէր դէպ ի հոն, քահանայապետը ու Վեհտացին կը գայթակղէին ամէն անգամ՝ տես-